

Labklājības ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības sarunu protokols

Rīgā

2011.gada 11.maijā

Sarunas notiek Labklājības ministrijā, Skolas ielā 28

Sarunas vada

- I.Jurševska – Labklājības ministre
- R.Beinarovičs – Labklājības ministrijas valsts sekretārs
- A.Jaunsleinis – Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis
- G.Libeks – Veselības un sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētājs, Jaunjelgavas novada domes priekšsēdētājs

No Latvijas Pašvaldību savienības piedalās:

- S.Šimfa – Padomniece veselības un sociālajos jautājumos
- I.Mutjanko – Padomniece sabiedrisko attiecību jautājumos
- G.Liepa – Latvijas Pašvaldību mācību centra direktore
- A.Rublis – Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks
- R.Stūrāne – Jelgavas pilsētas Sociālo lietu pārvaldes vadītāja
- J.Liberts – Apes novada domes priekšsēdētājas vietnieks
- G.Gladkins – Rūjienas novada domes priekšsēdētājs
- E.Mazure-Mago – Grobiņas novada domes Sociālā dienesta vadītāja v.i.
- A.Smagars – VSIA „VSAC-Sloka”, Novadu slimnīcu apvienības valdes priekšsēdētājs
- J.Tužikovs – Jēkabpils Sociālā dienesta vadītājs
- R.Kalniņa – Alūksnes novada pašvaldības Sociālā dienesta vadītāja
- V.Vārtukapteine – Alūksnes novada pašvaldības Sociālā dienesta vadītājas vietniece
- E.Pormeistere – Valkas novada domes deputāte, Sociālās komitejas vadītāja, Nodarbinātības valsts aģentūras Valkas filiāles vadītāja
- D.Upleja – Talsu novada pašvaldības Sociālā dienesta vadītāja
- I.Gaile – Aizkraukles novada domes deputāte, Sociālā dienesta vadītāja
- A.Šteinbergs – Latvijas Pašvaldību Sociālās aprūpes institūciju apvienības (LPSAIA) priekšsēdētājs, Ogres pašvaldības pansionāta "Madliena" direktors
- A.Driviņa – Priekules novada domes priekšsēdētāja vietniece veselības un sociālajos jautājumos
- K.Ļaksa – Dobeles novada domes priekšsēdētāja vietnieks, Veselības un sociālo jautājumu komitejas vadītājs
- N.Kleinberga – Skrundas novada domes priekšsēdētāja
- I.Usāne – Rēzeknes pilsētas domes Sociālās aprūpes pārvaldes vadītāja
- I.Bule – Rēzeknes pilsētas domes Sociālās aprūpes pārvaldes Pabalstu nodaļas vadītāja
- G.Lisenko – Skrīveru novada domes priekšsēdētāja
- I.Levanoviča – Siguldas novada pašvaldības Sociālā dienesta sociālā darbiniece
- R.Meža – Jūrmalas pilsētas Labklājības pārvaldes vadītājas vietniece
- V.Pūķe – Ogres novada domes priekšsēdētāja vietniece
- I.Sietiņšone – Cēsu novada pašvaldības Sociālā dienesta direktore
- I.Pūķe – Liepājas pilsētas pašvaldības Sociālā dienesta direktore
- I.Švekle – Rīgas domes Labklājības departamenta direktore
- M.Moors – Rīgas domes Labklājības departamenta direktora vietnieks, Sociālās pārvaldes priekšnieks

- B.Skuja – Rīgas domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja
- D.Kaņepe – Ventspils pilsētas domes Sociālā dienesta vadītāja
- I.Balgale – Tukuma novada pašvaldības Sociālā dienesta direktore
- A.Vaivods – Līvānu novada domes priekšsēdētājs
- A.Briška – Līvānu novada Sociālā dienesta vadītāja
- I.Liepiņa – Valmieras pilsētas Sociālā dienesta vadītāja
- J.Beķere – Valmieras pilsētas Sociālā dienesta vadītājas vietniece

No Labklājības ministrijas piedalās:

- I.Alliks – Valsts sekretāra vietnieks
- L.Grafa – Valsts sekretāra vietniece
- E.Kūla – Labklājības ministres biroja vadītāja
- D.Jakaite – Finanšu un attīstības departamenta direktore
- J.Muižniece – Sociālās apdrošināšanas departamenta direktore
- I.Baranovska – Sociālās apdrošināšanas departamenta Pabalstu politikas nodaļas vadītāja
- I.Lipskis – Darba departamenta direktors
- L.Pauga – Darba departamenta Darba tirgus politikas nodaļas vadošā referente
- V.Gūtmanis – Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta direktors
- A.Dūdiņš – Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta direktora vietnieks – Sociālo pakalpojumu un sociālā darba attīstības nodaļas vadītājs
- E.Dorožkina – Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta Sociālo pakalpojumu organizācijas nodaļas vadītāja
- Dz.Kandere – Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta Sociālo pakalpojumu ieviešanas nodaļas vadītāja
- A.Masejeva – Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta Sociālās palīdzības un sistēmas monitoringa nodaļas vadītāja
- E.Grabovska – Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta Sociālo pakalpojumu organizācijas nodaļas vecākā referente
- L.Liepiņa – Bērnu un ģimenes politikas departamenta direktore

No Nodarbinātības valsts aģentūras piedalās:

- I.Kalvāne – Pakalpojumu departamenta direktore
- E.Vidžups – Pakalpojumu departamenta projekta vadītājs

Protokolē:

- Z.Uzuliņa – Labklājības ministrijas Finanšu un attīstības departamenta Sociālās politikas plānošanas un attīstības nodaļas eksperte

Sarunas sāk plkst.10.⁰⁵

Darba kārtības jautājumi:

1. Sociālās palīdzības sistēmas iespējamā maiņa
2. Labklājības ministrijas attieksme pret neregistrētiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem
3. Pašvaldību pansiju juridiskais statuss
4. Speciālo rehabilitācijas programmu pieejamība
5. Izmaiņas Ministru kabineta 03.06.2003. noteikumos Nr.291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” (noteikumu pēdējie grozījumi - MK 08.03.2011. noteikumi Nr.181)

6. Pašvaldību sociālo dienestu juridiskais statuss
7. Iespējamie grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 6.pantā
8. Par pabalsta invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, izmaksu valsts un pašvaldību institūcijās
9. Ģimenes valsts pabalsta reforma
10. Ģimenes valsts politikas īstenošanas problēmas krīzes apstākļos, demogrāfiskā situācija, iespējamais atbalsts ģimenēm pašvaldībās
11. Pagaidu sabiedrisko darbu pieredze pašvaldībās un iespējamie risinājumi nākotnē

1. Sociālās palīdzības sistēmas iespējamā maiņa

Labklājības ministrijas viedoklis:

Sociālajai palīdzībai ir jākļūst elastīgākai un individuāli piemērotā. Ņemot vērā Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) un Valsts kontroles fiksētās sociālās palīdzības sistēmas funkcionēšanas problēmas, kā arī iedzīvotāju un pašvaldību sociālo dienestu sūdzības, ir nolemts sistēmu reformēt, balstoties šādos principos:

- 1) paplašināt pašvaldību tiesības pašām izlemt par sociālās palīdzības apjomu un sniegšanas formu, likumā vai MK noteikumos nosakot tikai apakšējo ienākumu robežu, sākot ar kuru palīdzība sniedzama;
- 2) atteikties no likumdošanā noteiktajiem obligātajiem pašvaldības sociālās palīdzības pabalstiem;
- 3) atstāt iespēju saņemt trūcīgas ģimenes (personas) statusu¹. Vienlaikus iespējama diskusija par ienākumu līmeņa, kuru nepārsniedzot var kvalificēties statusam, pārskatīšanu;
- 4) sašaurināt to valsts sociālo pabalstu loku, kas netiek ieskaitīts ģimenes (personas) ienākumos, vērtējot atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam.

Reformas ieviešanai jau uzsākts darbs pie attiecīgiem grozījumiem Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kurus plānots pārrunāt ar Latvijas pašvaldību savienību (turpmāk – LPS) vēl pirms to izsludināšanas Valsts sekretāru sanāksmē.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Pieņem zināšanai.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Valsts visticamāk arī vairs nepiedalīsies sociālās palīdzības nodrošināšanā ar līdzfinansējumu. Pastāv ļoti liela varbūtība, ka valsts budžeta turpmākas konsolidācijas procesā arī LM vēl jāsamazina izdevumi. LM prioritāte ir panākt valsts budžeta finansējumu algotiem pagaidu sabiedriskajiem darbiem, kurus ar 2012.gadu plānots atsākt Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā pasākuma „Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās” vietā. Tādējādi plānots atteikties no valsts līdzfinansējuma pašvaldībām pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsta izmaksām.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Vērš uzmanību, ka neskatoties uz pēdējos divos gados pieejamo valsts līdzfinansējumu, pašvaldību tēriņi sociālajai palīdzībai ir tikai auguši. Ņemot vērā nesenās

¹ MK 30.03.2010. noteikumi Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu”

izmaiņas nodokļu politikā, LM piedāvātā reforma uzliks vēl papildus slogu pašvaldību finanšu sistēmai, kā rezultātā pašvaldības var pieņemt lēmumus sociālo palīdzību sniegt šaurākam personu lokam. Statistika gan liecina, ka trūcīgo personu skaits turpina palielināties. Tādēļ nevajadzētu nepieciešamās reformas sociālās palīdzības politikas plānošanas un realizācijas decentralizācijā saistīt ar valsts atteikšanos no tās līdzfinansējuma sociālās palīdzības pabalstu nodrošināšanai iedzīvotājiem, kuri joprojām ir krīzē.

LPS Finanšu ministrijai rosinās kompleksi pārskatīt pašvaldību finansēšanas sistēmu.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Reaģējot uz LPS ierosināto jautājumu par Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) un citu valsts institūciju datu bāzu pieejamību pašvaldību sociālajiem dienestiem operatīvai personu sniegto ziņu pārbaudei trūcīgā statusa noteikšanas procesā, lai preventīvi novērstu pabalstu piešķiršanu un izmaksu personām, kurām tie likumīgi nepienākas, LM vadība plāno pārrunāt šo jautājumu ar VID vadību. LM uzskata, ka sociālajiem dienestiem viennozīmīgi jābūt iespējai operatīvi (maksimums piecu darba dienu laikā) saņemt informāciju, kas ļauj pārbaudīt personas iztikas līdzekļu deklarācijā² sniegtās informācijas patiesumu neatkarīgi no informācijas apmaiņas formas.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Jāievieš nosacījums, ka konstatējot nepatiesas ziņas par personu (ģimeni), sociālās palīdzības sniegšana nekavējoties tiek pārtraukta un līdz tam saņemtie pašvaldības izmaksātie pabalsti pilnībā jāatmaksā.

Puses vienojās:

Kopīgi strādāt pie grozījumiem Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā un pakārtotajiem Ministru kabineta noteikumiem.

2. Labklājības ministrijas attieksme pret neregistrētiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem

6. Pašvaldību sociālo dienestu statuss

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Kopš sarunām 2010. gadā, kad tika skatīts šis jautājums, radikāli uzlabojumi nav notikuši un neregistrēta sociālo pakalpojumu sniegšana turpina attīstīties. Veidojas negodīga konkurence reģistrētajiem pakalpojumu sniedzējiem, jo notiek cenu dempings. Cieš arī neinformētie klienti, saņemot ierobežotāku un zemākas kvalitātes ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu. LPS nevar piekrist arī tam kā pašvaldības ir spiestas reģistrēt savus sociālos dienestus. Jautājumi, kas saistīti ar sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistru, reģistrācijas prasībām, ir jāizdiskutē LM un LPS darba grupā un jāsagatavo nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos, lai šos trūkumus novērstu.

Aktualizējušies šādi jautājumi:

- 1) kā pašvaldībām attiekties pret iedzīvotāju pašpalīdzību, kura pat pāraug uzņēmējdarbībā?
- 2) ko īsti uzskatīt par sociālo pakalpojumu un vai pašpalīdzību var uzskatīt par sociālo pakalpojumu?
- 3) atļaut vai aizliegt pašpalīdzību?
- 4) kādas ir attiecības starp tiesību aktos definētiem un nedefinētiem sociālajiem pakalpojumiem?

² MK 30.03.2010. noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” 1.pielikums

- 5) kāds pēc būtības ir primārais mērķis Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā definēto sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanai: uzskaitīt sociālo pakalpojumu sniedzējus vai – reģistrējot pakalpojumu sniedzēju, zināmā mērā garantēt pakalpojuma atbilstību noteiktiem kvalitātes standartiem (prasībām pakalpojumu sniedzējiem)?

Labklājības ministrijas viedoklis:

Eiropas Savienībā nav vienotas sociālā pakalpojuma definīcijas. Savukārt, LM veidotajā politikā par sociālo pakalpojumu uzskata pakalpojumu, kurš pēc būtības, ne tikai pēc definīcijas, atbilst Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktajam.

Normatīvie akti to pieļauj un šobrīd jau tiek reģistrēti arī tādi pakalpojumu sniedzēji, kuri reāli pakalpojumu sniegšanu vēl nav uzsākuši. LM viennozīmīgi ir negatīva attieksme pret neregistrētiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem. Ministrija strādā pie kapacitātes stiprināšanas, lai uzlabotu sociālo pakalpojumu sniedzēju kontroli, ko pašlaik pamatā veic, reaģējot uz sūdzībām. LM atzīst, ka būtu nepieciešama atsevišķa diskusija arī par situāciju sociālo pakalpojumu sniegšanā.

Attiecībā uz pašpalīdzību LM uzskata, ka tā ir pilnībā akceptējama līdzvērtīgi nevalstisko organizāciju darbībai. Savukārt, publiskiem pakalpojumiem ir jābūt vienotām prasībām, un pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanas mērķis ir garantēt pakalpojuma atbilstību noteiktai kvalitātei, vienlaikus apzinoties, ka to ne vienmēr var nodrošināt pilnā apmērā.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Sociālo pakalpojumu sniedzēji no valsts puses netiek uzraudzīti pietiekošā apmērā.

Nav pārdomāta prasība reģistrēt kā atsevišķus sociālo pakalpojumu sniedzējus tās pašvaldības sociālā dienesta struktūrā ietilpstošās vienības, kas sniedz atsevišķus sociālos pakalpojumus un atrodas vienā adresē; kā arī prasība reģistrēt pakalpojumu sniedzēju tajā adresē, kurā reāli pakalpojums tiks sniegts, tādējādi ierobežojot iespējas sniegt pakalpojumus citu pašvaldību teritorijā.

Joprojām pastāv problēmas paša sociālā dienesta reģistrēšanai, kā arī konstatētas pretrunas vairāku likumu starpā (Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss).

Labklājības ministrijas viedoklis:

Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanas kārtība sākotnēji bija iecerēta tādējādi, ka pirms galīgā lēmuma pieņemšanas par reģistrēšanu, dabā tiktu pārbaudīta pretendenta atbilstība viņa deklarētajai informācijai. Tomēr politikas attiecībā uz valsts pārvaldi izmaiņu rezultātā, LM pagaidām nevarēja īstenot sākotnējo ieceri.

Apsverama iespēja gan sociālo pakalpojumu sniedzēju kontroles gan sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanas funkciju deleģēt, kā arī jāpārskata prasības sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanai, lai nedevalvētu iepriekšminēto reģistrēšanas mērķi.

Puses vienojās:

- 1) LPS iesniegt LM priekšlikumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanas un kontroles sistēmā, vienlaicīgi deleģējot pārstāvjus dalībai darba grupā;
- 2) LM izveidos darba grupu valsts sekretāra vadībā, kura strādās pie risinājumiem, lai novērstu šķēršļus pašvaldības sociālo pakalpojumu sniedzēju, tai skaitā, sociālā dienesta reģistrēšanai, kā arī skatīs iespēju sociālo pakalpojumu sniedzēju kontroles optimizācijai.

3. Pašvaldību pansiju statuss

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Nav skaidrs pašvaldību pansiju juridiskais statuss.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Ar 08.03.2011. grozījumiem MK 03.06.2003. noteikumos Nr.291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” (noteikumi Nr.181) pašvaldību pansijas oficiāli pielīdzinātas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Sociālo pakalpojumu pašvaldībās nodrošināšanai ir birokrātiski apgrūtināti piemērot Publisko iepirkumu likumu, sevišķi tādiem pakalpojumiem, kuri gadu no gada tiek sniegti vienam un tam pašam klientam, piem., ilgstoša sociālā aprūpe un rehabilitācija.

Aicina LM risināt jautājumu iepirkumu procedūras atvieglošanai, jo pašlaik likuma piemērošanas rezultātā par pakalpojumiem iznāk pārmaksāt, kas attiecīgi samazina kopējos pakalpojumiem pieejamos līdzekļus.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Jautājums par Publisko iepirkumu likuma piemērojamām procedūrām risināms ar Finanšu ministriju un Iepirkumu uzraudzības biroju.

Puses vienojās:

Pieņemt zināšanai.

4. Speciālo rehabilitācijas programmu pieejamība

Labklājības ministrija informē:

Valsts finansē virkni sociālās rehabilitācijas pakalpojumu. LM arī pēdējos divos gados vairākkārt konsolidētā budžeta situācijā izdevies saglabāt finansējumu sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem nemainīgā apmērā. Pie nākošās valsts budžeta konsolidācijas var tikt pārskatīta to pakalpojumu ieviešanas uzsākšana, kuri Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā paredzēti nākotnē.

Lielākā daļa pakalpojumu pieejama bez rindas, bet uz tehniskajiem palīglīdzekļiem un sociālo rehabilitāciju personām ar funkcionāliem traucējumiem, politiski represētām personām un ČAES avārijas seku likvidētājiem un cietušajiem izveidojusies rinda.

LM pašlaik strādā pie grozījumiem MK 15.12.2009. noteikumos Nr.1474 „Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi” un gaida priekšlikumus no nevalstiskajām organizācijām, kuras pārstāv personas ar invaliditāti.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Pieņem zināšanai. Atzīst, ka arī pašvaldībās ir jūtama rinda pēc tehniskajiem palīglīdzekļiem.

Puses vienojās:

Pieņemt zināšanai.

5. Izmaiņas MK 03.06.2003. noteikumos Nr.291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” (MK 08.03.2011. noteikumi Nr.181), ar kurām ieviesta riska novērtēšana ģimenēs, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Formulējums „bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi” ir pārāk plašs, lai būtu viennozīmīgi skaidrs, kuros gadījumos riska novērtēšana ir jāveic. Nav skaidras sociālā dienesta un bāriņtiesas savstarpējās attiecības riska novērtēšanas procesā. Noteikumi uzliek pienākumu risku vērtēt katram bērnam, kā arī sagatavot abu vecāku raksturojumu, un atkārtoti riska novērtēšanu veikt sešus mēnešus pēc sociālā darba uzsākšanas ģimenē, kas uzskatāmas par pārmērīgām prasībām. Prasību daudzums un obligātums būtu jāpārvērtē.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Riska novērtēšana un tā dokumentēšana tiek uzskatīta par būtisku Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas darbā, kura ierosināja to izmantot arī pašvaldību sociālo dienestu darbā ar ģimeni un bērniem. Priekšlikums pirms iestrādāšanas noteikumos tika apspriests ar 10 pašvaldību sociālajiem dienestiem, kuri to vienbalsīgi atbalstīja. Prakse pierāda, ka nepieciešamība izņemt bērnu no ģimenes un nodot ārpusģimenes aprūpē bieži tiek vērtēta no ģimenes materiālās situācijas viedokļa, neņemot vērā citus aspektus, piem., vardarbību ģimenē. Līdz ar to ir svarīgi savlaicīgi un pareizi atpazīt vardarbības gadījumus, lai kopīgi ar bāriņtiesu pieņemtu konkrētai situācijai atbilstošus lēmumus.

Tuvākajā Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes sēdē tiks pieaicināti Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas pārstāvji, lai atbildētu uz neskaidrajiem jautājumiem saistībā ar riska novērtēšanu.

Puses vienojās:

Diskusija par obligāto prasību veikt riska novērtēšanu ir jāturpina.

7. Iespējamie grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 6.pantā

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 6.pants nosaka atbrīvojumus no transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa. Tajos ir paredzēti atbrīvojumi par invalīdu īpašumā, turējumā vai valdījumā reģistrētiem transportlīdzekļiem. Arī pašvaldībām ir reģistrēti transportlīdzekļi, kas pielāgoti speciāli invalīdu pārvadāšanai un tiek izmantoti pakalpojumu sniegšanai invalīdiem. Par šādiem transportlīdzekļiem ekspluatācijas nodoklis ir jāmaksā. Attiecībā uz nodokli būtu jānosaka līdzvērtīga attieksme kā pret invalīdiem pašiem tā pret sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kuri nodrošina invalīdiem iespēju pārvietoties.

LPS ar minēto ierosinājumu jau vērsusies Saeimā un lūdz LM atbalstu jautājuma tālākā risināšanā.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Jautājums ir Finanšu ministrijas un Satiksmes ministrijas kompetencē, bet LM konceptuāli atbalsta LPS.

Puses vienojās:

- 1) LPS atsūtīs LM vēstuli, kas nosūtīta Saeimai.
- 2) LM sagatavos un nosūtīs vēstules Satiksmes ministrijai un Finanšu ministrijai, atbalstot LPS.

8. Par pabalsta invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, izmaksu valsts un pašvaldību institūcijās

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

LPS vērs uzmanību uz nevienlīdzīgo situāciju, kas rodas invalīdiem, kuriem nepieciešama kopšana, ja viņi tiek ievietoti aprūpes institūcijās. Gadījumā, ja šāds invalīds nonāk valsts vai pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, pabalsta izmaksa tiek pārtraukta. Šāds nosacījums neattiecas uz gadījumiem, kad aprūpi nodrošina privāta sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija.

LPS uzskata, ka invalīdam pašam jādod tiesības izlemt vai pabalsts izmantojams pakalpojuma apmaksai mājās, privātajā aprūpes iestādē, vai pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā jo pabalsta būtība ir nodrošināt invalīdiem kvalitatīvu kopšanu, kuri pārsvarā savas invaliditātes smaguma dēļ ir guļoši un parūpēties par sevi nespējīgi. Šādu cilvēku aprūpe ir gan fiziski smagāka, gan laiktīlīgāka, gan līdz ar to arī dārgāka. Ne visos gadījumos invalīda mājiniekiem, pietiek zināšanu, palīgierīču, spēka, tādēļ paši invalīdi vēlas, lai viņus kopj profesionāļi. Ja invalīdam atstāj šo Ls 100 kopšanas pabalstu, tad viņš nepieciešamības gadījumā var nopirkt kvalitatīvu pakalpojumu pašvaldību pansionātos. Ja šo pabalstu noņem, tad cilvēkam jāpaliek mājās un jāsamierinās ar to, ko mājinieki viņa labā var izdarīt. Sekas tam visbiežāk ir plaši un grūti ārstējami izgulējumi, kas cilvēkam sagādā lielas sāpes un ciešanas.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Pabalsta invalīdam, kuram nepieciešama kopšana, ieviešanas mērķis bija veicināt invalīda aprūpi mājās - viņa ierastajā vidē, nevis nodrošināt invalīdu ar finanšu līdzekļiem pakalpojuma apmaksai institūcijā.

LM aicina pašvaldības attīstīt institūcijām alternatīvus pakalpojumus, tai skaitā, aprūpi mājās.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

LPS vērs uzmanību uz to, ka mājas apstākļos ne vienmēr ir iespējams nodrošināt cilvēkam nepieciešamo aprūpes līmeni un tādējādi netiek sasniegts pabalsta mērķis – cilvēka ar īpašām vajadzībām un viņa ģimenes locekļu dzīves kvalitātes nepasliktināšanās.

Puses vienojās:

Pieņemt zināšanai.

9. Ģimenes valsts pabalsta reforma

Labklājības ministrija informē:

Ņemot vērā nepieciešamību samazināt valsts budžeta izdevumus 2011.gadā, pieņemot likumu par valsts budžetu 2011.gadam, Saeima apstiprināja par 11 miljoniem latu mazāku finansējumu ģimenes valsts pabalsta izmaksai nekā būtu nepieciešams. Arī starptautiskie aizdevēji neatkāpjas no prasības reformēt ģimenes valsts pabalstu, padarot to mērķētāku. LM piedāvā šādu risinājumu, kurš tiks ietverts attiecīgā Konceptijā, kuru Ministru kabinetā plānots iesniegt līdz 1.jūlijam:

- 1) ekonomiski aktīvām ģimenēm (personām), kuru ienākumi neļauj kvalificēties trūcīgas ģimenes (personas) statusam, ģimenes valsts pabalsta vietā līdz 102 Ls tiek paaugstināts iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojuma par apgādībā esošu personu (bērnu) apmērs (šobrīd – 70 Ls);

- 2) ģimenēm (personām), kurām piešķirts trūcīgas ģimenes (personas) statuss, ģimenes valsts pabalsta izmaksa tiek turpināta kā līdz šim - 8 Ls par bērnu.

LM uzskata, ka mainot sistēmu kā valsts sniedz atbalstu ģimenēm ar bērniem, kuras ir ekonomiski aktīvas, vienlaicīgi tiks veicināta ēnu ekonomikas mazināšanās – lai saņemtu iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumu 102 Ls apmērā par katru bērnu, iedzīvotāji būs ieinteresēti lielākos oficiālajos bruto ienākumos.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Konceptuāli atbalsta, ja tiek risināts jautājums kā valsts pašvaldībām kompensēs ieņēmumus no iedzīvotāju ienākuma nodokļa par tām personām, kurām ģimenes valsts pabalsts tiks aizstāts ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojuma par apgādībā esošu bērnu paaugstināšanu.

Puses vienojās:

LPS atsūtīs LM oficiālu viedokli par piedāvāto ģimenes valsts pabalsta reformu.

10. Ģimenes valsts politikas īstenošanas problēmas krīzes apstākļos, demogrāfiskā situācija, iespējamais atbalsts ģimenēm pašvaldībās

Labklājības ministrija informē:

Valsts pārvaldē saistībā ar ģimenes jomu šogad jau notikušas vairākas pozitīvas institucionālas izmaiņas: Saeimā izveidota „Demogrāfijas apakškomisija”, savukārt, Ministru prezidents vadīs „Demogrāfisko lietu padomi”³, kuras pirmā sēde plānota 3.jūnijā.

Ministru kabinets ar 2011.gada 18.februāra rīkojumu Nr.65 atbalstīja Ģimenes valsts politikas pamatnostādnes 2011.-2017.gadam. LM šobrīd strādā pie Rīcības plāna pamatnostādņu īstenošanai 2011.-2013.gadā, kurā neplāno pasākumus, kuri varētu prasīt papildus valsts vai pašvaldību budžeta finansējumu. Plānu būtu jāizsludina Valsts sekretāru sanāksmē līdz 1.jūnijam. LM tajā vēlas iekļaut pasākumu – pašvaldībām pašām atbilstoši situācijas analīzei plānot pasākumus ģimenēm, t.sk., nosakot prioritārās mērķa grupas, piem., ģimenes ar bērniem.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Pieņem LM informāciju zināšanai.

Uzsver problēmu, ka no valsts puses nav vienāda attieksme pret audžuģimenēm un aizbildņiem: aizbildņi saņem daudz mazāku valsts atbalstu, toties ir par bērnu juridiski atbildīgi.

Savukārt, ņemot vērā, ka audžuģimenes no pašvaldības var saņemt papildus atbalstu par aprūpē ņemtu bērnu, ir gadījumi, kad audžuģimenes atsakās ņemt aprūpē bērnu no dzīvesvietas pašvaldības un izvēlas bērnu no citas pašvaldības – no tās, kura maksā lielāku pabalstu. Rezultātā bāriņtiesas spiestas pieņemt lēmumu ievietot bērnu institūcijā.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Piekrīt, ka valsts pabalsti aizbildņiem būtu jāpārskata. Iespējams, problēma ir dažādie finansēšanas avoti dažādu vecumu bērnu ārpusģimenes aprūpei.

Attiecībā uz audžuģimeņu minēto rīcību – pašvaldībai ir tiesības prasīt no audžuģimenes atskaiti par savu darbību, kā arī par šādiem gadījumiem pašvaldības ir aicinātas ziņot gan bāriņtiesai, kura var pārskatīt audžuģimenes atbilstību statusam, gan Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai.

³ MK 12.04.2011. noteikumi Nr.293 „Demogrāfisko lietu padomes nolikums”

Puses vienojās:
Pieņemt zināšanai.

11. Pagaidu sabiedrisko darbu pieredze pašvaldībās un iespējamie risinājumi nākotnē

Labklājības ministrija informē:

Kā valsts speciāls atbalsts tiem bezdarbniekiem, kuri sociālekonomiskās krīzes rezultātā palika pilnībā bez iztikas līdzekļiem (t.sk., nesaņēma bezdarbnieka pabalstu), no 2009.gada 1.septembra ieviests aktīvais darba tirgus politikas pasākums „Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās”, kuram periodā no 2009.gada septembra līdz 2011.gada decembrim būs iztērēti 54,3 miljoni latu, izveidojot 71 794 darba vietas. Ņemot vērā valsts kopējās ekonomiskās situācijas uzlabošanos un faktu, ka minētais pasākums jau sākotnēji bija iecerēts kā īstermiņa atbalsts izejai no krīzes, LM ar 2012.gadu plāno pārmaiņas - pasākumu „Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās” neturpināt, tā vietā atgriežoties pie pasākuma „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi”.

Lai pasākumu „Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās” pakāpeniski noslēgtu, plānots, ka ar 2011.gada 1.jūliju mainīsies pasākuma īstenošanas nosacījumi: stipendija bezdarbniekam no 100 Ls mēnesī tiks samazināta uz 80 Ls mēnesī, ikviena izveidotā darba praktizēšanas vieta pastāv līdz 2011.gada 30.novembrim, pašvaldībai par vienu darba vietu dotāciju piešķir tikai 12 Ls mēnesī.

Pasākums „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi” (turpmāk – APSD) saturiski turpinās pasākumu „Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās”. Pašlaik plānots, ka 2012.gadā APSD varētu iesaistīt apmēram 23 000 bezdarbnieku un šim nolūkam nepieciešami 12,5 miljoni latu. Lai noteiktu kritērijus dalībai APSD, izveidota darba grupa, kurā ietilpst arī LPS un Latvijas Lielo pilsētu asociācijas eksperti. Darba grupa jau noteikusi daļu kritēriju, piem., darba vietas varēs izveidot tikai pašvaldībās (arī to iestādēs un aģentūrās) un nevalstiskajās organizācijās, taču ne pašvaldības vai valsts kapitālsabiedrībās; darba vieta pastāv 4 mēnešus; valsts finansē tikai bezdarbnieka atalgojumu ar sociālo apdrošināšanu (pensijas un veselības apdrošināšana). Par pārējiem kritērijiem diskusija turpinās. LM piedāvā APSD iesaistīt:

- bezdarbnieku, kas nesaņem bezdarbnieka pabalstu,
- ilgstošo bezdarbnieku (reģistrēts NVA vairāk kā 12 mēnešus),
- bezdarbnieku, kurš ir sociālā dienesta klients (darbspējīgs, nestrādājošs sociālās palīdzības saņēmējs), kā arī

mainīt pieeju bezdarbnieka iesaistei pasākumā, nepiemērojot rindas principu - atbilstību iesaistei pasākumā nosaka pašvaldības sociālais dienests.

Diskusiju objekts ir arī atalgojuma apmērs. Tam jābūt pietiekami zemam, lai interese piedalīties rastos vien tiem, kam tas patiešām vajadzīgs, kā arī veicinātu bezdarbniekus meklēt darbu normālā darba tirgū. LM piedāvā 100 Ls neto (bruto vairāk, jo nāk klāt sociālās apdrošināšanas iemaksas), bet ne minimālo darba algu, lai nenonivelētu darba samaksu darba tirgū.

Jūnijā plānots MK iesniegt informatīvo ziņojumu par APSD atsākšanu 2012.gadā un tam nepieciešamo finansējumu, kuru, visticamāk, meklēs ES struktūrfondu līdzekļos, ņemot vērā, ka ar Finanšu ministriju valsts budžeta bāze 2012.-2014.gadam ir saskaņota un līdzekļi APSD valsts pamatbudžetā nav paredzēti.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Pieņemt zināšanai LM sniegto informāciju.

Interesē kā pasākuma laikā noformējamās darba tiesiskās attiecības un kā LM plāno reģionāli sadalīt APSD iesaistāmo bezdarbnieku skaitu. Ierosina atteikties no sociālās

apdrošināšanas iemaksu segšanas, taču atļaut darba vietas veidot arī kapitālsabiedrībās, kuru pienākums būtu nomaksāt sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Vadoties no pieredzes, īstenojot pasākumu „Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās”, aicina LM APSD īstenošanas nosacījumus veidot tā, lai pēc iespējas mazinātu iespēju bezdarbniekam ļaunprātīgi izvairīties no pasākuma, izmantot sociālās garantijas, piem., apmaksātu slimības lapu.

Labklājības ministrijas viedoklis:

Darba attiecību noformēšanai plānots ieviest jaunu juridisko formu, kas nebūs klasiskas darba tiesiskās attiecības. APSD iesaistāmo bezdarbnieku skaitu katrai pašvaldībai Nodarbinātības valsts aģentūra būtībā kvotēs, taču vadoties no reālā pieprasījuma.

Puses vienojās:

Pieņemt zināšanai.

Sarunas slēdz plkst. 14.²⁵

Labklājības ministre

I.Jurševska

Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis

A.Jaunsleinis